

Сумський державний
університет –
провідний вищий
навчальний заклад
України

СумДУ першим в Україні отримав сертифікат про відповідність кращим практикам ЄС у підготовці докторів філософії за спеціальностями біологічного та медичного спрямування від Міжнародної організації ORPHEUS (Organisation for PhD Education in Biomedicine and Health Sciences in the European System). Представники ORPHEUS відзначили високий рівень організації процесу підготовки аспірантів, наявність міждисциплінарних досліджень, достатньої матеріальної бази та широку міжнародну кооперацію в процесі підготовки докторів філософії. Така висока оцінка діяльності нашого університету свідчить про його потужний навчально-науковий потенціал!

Травень 2018 р. * Розповсюджується безкоштовно

№ 5–6 (388–389)

РЕЗОНАНС

ГАЗЕТА СУМСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

І КІЛЬКІСНО, І ЯКІСНО –

саме так, як свідчить історія становлення та розвитку нашого університету, він зростає впродовж багатьох років. Відносно недавно з'явився новий структурний підрозділ ННІ БТ «УАБС», а вже на черзі ще один, який створюється на базі підприємства «Сумський державний науково-дослідний інститут мінеральних добрив і пігментів». Відповідний наказ підписала Міністр освіти і науки України Лілія Гриневич. Уже працює ліквідаційна комісія з припинення діяльності означеного вище підприємства.

Безсумнівно, поява такого структурного підрозділу сприятиме подальшому об'єднанню науково-дослідної та навчальної діяльності, покращенню якості підготовки фахівців відповідних галузей. Адже згадане підприємство до ліквідації здійснювало науково-технічний супровід технологій виробництва фосфорних мінеральних добрив, органо-мінеральних добрив, неорганічних пігментів, лакофарбових матеріалів, коагулянтів для водоочищення, очищення стічних вод і солей неорганічних кислот, утилізації відходів виробництва тощо. Відтак має досвідчених фахівців із досить широкого спектру науково-дослідних напрямів, які поділяться досвідом та знаннями як із колегами по університету, і так студентами.

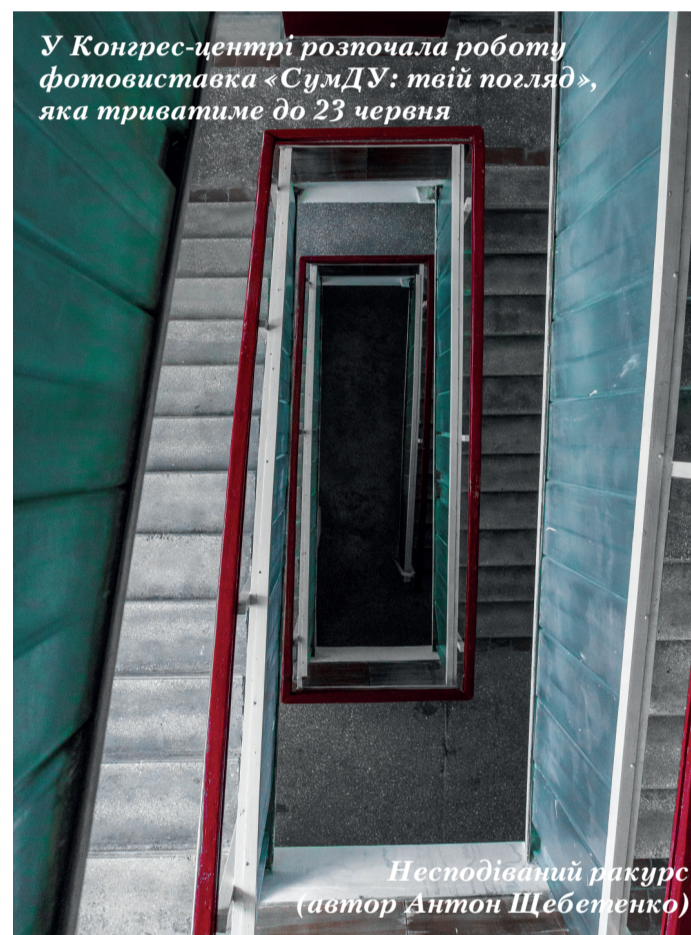

«Міс СумДУ-2018» – с.5

«Містер іноземний студент-2018» – с.5

У Конгрес-центрі розпочала роботу фотовиставка «СумДУ: твій погляд», яка триватиме до 23 червня

Несподіваний ракурс (автор Антон Щебетенко)

НАУКОВЕЦЬ СумДУ – ВОЛОДАР ПРЕМІЇ «WEB OF SCIENCE AWARD 2018»!

Уже вдруге міжнародна видавнича компанія «Clarivate Analytics» спільно з Міністерством освіти та науки, Національною академією наук і Міністерством охорони здоров'я відзначає кращих науковців, наукові установи та видання. Цього року премію «Web of Science Award 2018» отримали 14 ЗВО, один журнал і дев'ять українських учених. Серед п'ятірки кращих у галузі медицини – завідувач кафедри хірургії та онкології Медичного інституту СумДУ Ігор Винниченко.

Клінічними дослідженнями науковець займається із 2002 року: працював над випробуванням нових препаратів для лікування раку легень і шлунку, меланому. Має близько 150 написаних у співавторстві праць, а досліді проводить у міжнародній кооперації спільно з найвідомішими фармацевтичними компаніями світу. Долучився також до розробки препарату від раку молочної залози (2004 – 2005 рр.), який сьогодні вважається «золотим стандартом» у запобіганні цьому онкологічному захворюванню. Нагороду Ігор Винниченко отримав як один із найцитованіших дослідників України. Має 15 індексованих у базі «Scopus» робіт, вісім із яких – високоцитовані.

Вагомість досягнень номінантів визначають за показниками наукометричних баз. До найвідоміших відносять вищезгаданий «Scopus»

та «Web of Science». Число робіт говорить про продуктивність ученого, а показник цитувань – про ефективність його досліджень. Для визначення актуальності та вагомості результатів користуються індексами. Зокрема у СумДУ застосовують індекс Гірша (h-індекс), механізм

результату», – коментує перемогу науковець. За його словами, високорозвинені країни проводять дослідження у чотири-п'ять разів частіше, ніж Україна. Незважаючи на це, держава має значний потенціал. Те, що її обирають у партнери, говорить про відповідність міжнародним вимогам. Інколи населення негативно сприймає клінічні експерименти, проте така позиція безпідставна: випробування препаратів є обов'язковим для їх подальшого впровадження у медичну практику.

Церемонія нагородження відбулася у Великому конференц-залі Національної академії наук разом із семінаром на тему «Наукові видання України: реалії та перспективи». Обговорювали стратегії та тенденції у регулюванні публікаційної активності наукових установ, критерії якості та

шляхи вдосконалення наукових журналів. Вітали номінантів заступники Міністра освіти і науки України Володимир Ковтунець та Максим Стріха, віце-президент НАН Анатолій Загородній, заступник Міністра охорони здоров'я Олександр Лінчевський та виконавчий директор із ринків, що розвиваються, компанії «Clarivate Analytics» Віджі Кришнан.

*Матеріали підготувала
Каріна ХАЧАТАР'ЯН, ЖТ-61*

І. Винниченко у нижньому ряду третій справа

розрахунку якого такий: індекс дорівнює N, якщо науковець опублікував N наукових статей, кожна з яких процитували щонайменше N разів. Індекс Гірша Ігоря Винниченка – вісім. «Для мене це просто статистика. Так вийшло. Якщо є потреба посилатися на мої роботи, люди посилаються. Не використовуємо жодних методів, аби підвищити цитованість, хоча кількість цитувань для університету – важливий показник. Моя нагорода – лише маленький внесок до загальноуніверситетського

■ ТРЕНІНГ ВІД МАЕСТРО

Андрій КУЛИКОВ – СТУДЕНТАМ СумДУ

Нещодавно з тренінгом для майбутніх журналістів та рекламистів до університету завітав редактор, радіо- та телеведучий, медіа-експерт, голова Всеукраїнської громадської організації «Комісія з журналістської етики» Андрій Куликов. До речі, декілька років поспіль він популярне політичне шоу «Сводода слова» на ICTV. Фахівець учив студентів розпізнавати фейкові новини та створювати якісні матеріали, а також розповів про свій професійний шлях. Ми додатково поспілкувалися з паном Андрієм, аби дізнатися його точку зору щодо загального стану сучасного українського медіапростору.

– Скажіть, чи покарали на сьогодні хоча б одного журналіста за джинсу чи інші професійні порушення?

– Останнім часом не надходили скарги щодо джинси. За порушення – так, але покарання відносно, тому що в «Комісії з журналістської етики» як у громадської організації є лише обмежені можливості. Наприклад, товариський осуд: поширюємо відомості про те, що зроблено, де порушено правила. Думаю, це також є вагомим засобом впливу.

– Як Ви оцінюєте сучасний стан медіа з точки зору журналістської етики?

– Є великі проблеми, тому що не всюди наявні власні етичні кодекси,

не існує загальноукраїнського етичного кодексу чи кодексу етичної поведінки журналіста. Часто-густо в турботах про щоденне виживання редакції забувають або не звертають уваги на етичні норми.

– Зараз активно обговорюється новий Закон про засади діяльності мовлення територіальних громад в Україні. Можете прокоментувати?

– На Харківщині вже почали його втілювати, у Красноградському районі зокрема. Вважаю таке нововведення позитивним, якщо його посправжньому реалізують. Коли виробництво новин передається на місця, можемо краще знати потреби нашої аудиторії, відповідно – якіс-

ніше їх задовольняти. Крім того, там, де редакції ближчі до своїх слухачів, сильніший контроль і вплив зворотного зв'язку на роботу журналістів.

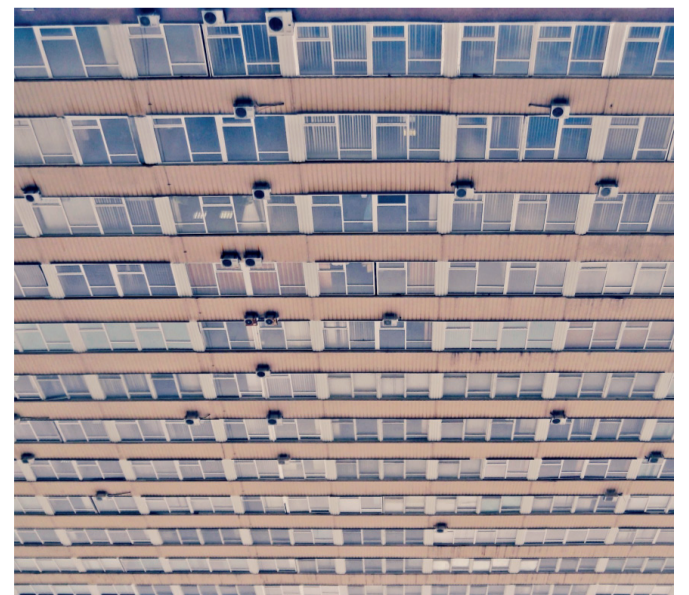
– Які перспективи безпосередньо в «Громадського радіо»?

– Ясна річ, що з наближенням чергової виборчої кампанії зростають зусилля певних політичних сил задля того, або поставити під контроль усі незалежні медіа. Прямо чи опосередковано, але є багато способів впливати на нашу роботу. Зокрема створенням фальшивих інформаційних приводів. Нас і публіку вводять в оману: думаємо, що ось новина, а насправді її немає. Приїжджаємо туди, витрачаємо час, даємо якийсь матеріал. Це наша поступка, так би мовити. Також політичні сили зацікавлені в просуванні своєї реклами. Один зі способів тиску на медіа – пропозиція розміщення іміджевої політичної реклами, яка дає великі прибутки.

– Що потрібно для якісної підготовки журналіста? На парах нас вчать стандартів, норм журналістської етики. Коли приходимо на практику, це не завжди помічаємо.

– Практикуйтеся на «Громадському радіо»! Там усе помітите, можемо гарантувати. Інша справа – це часто незручно та ускладнює життя. Якщо навчитися в перспективному вашому віці долати перешкоди, буде значно легше, коли закінчите навчання та перейдете на постійну роботу. Те, що розповідають на парах, обов'язково треба брати до уваги, а потім звіряти з практикою. Не губіться перед викликами. Пам'ятайте: хоча середовище вас формує, ви – молоді, завізьмі та креативні – можете самі формувати середовище!

Г-корпус: на злеті (світлина з фотовиставки)

Багато у нашій практиці з'явилося вперше. Зокрема англійські освітні програми, іноземні штатні викладачі, державне фінансування наукових тем, міжнародна академічна мобільність студентів. У 2017 році відбувся перший набір на нову англійську освітню програму «Бізнес-аналітика», де студенти отримують знання з інтелектуальних методів аналізу бізнес-процесів, комп'ютерних засобів обробки інформації та технологій прийняття рішень.

У 2018 році започатковано ще дві освітні програми: «Державні та місцеві фінанси» для підготовки фахівців ступеня бакалавр та міждисциплінарну англійську «Облік, аудит і оподаткування в міжнародному бізнесі» для підготовки магістрів.

Враховуючи сучасні тренди й потреби наших студентів, активно запроваджуються та використовуються технології digital-навчання: масові відкриті дистанційні та онлайн-курси, платформи змішаного навчання. Особливим попитом – як серед студентів, так і серед школярів – користується он-лайн курс «Фінансова грамотність для школярів», розміщений на платформі «Екзаменаріум». Лекційні матеріали та практичні завдання курсу доповнені ілюстраціями, що забезпечують наочність представленої інформації та сприяють активізації засвоєння економічних понять учнями різного шкільного віку. Практичні завдання до кожної теми сформовані здебільшого в ігровій формі тренажерів та спрямовані на закріплення теоретичних знань.

У навчальному процесі активно використовуються онлайн-системи змішаного навчання Umix та Google Classroom. Доступність лекційних і тренінгових завдань, а також можливість онлайн-консультацій дозволяє викладачам активніше залучати студентів до спільної та дистанційної роботи, а студентам – органічно поєднувати навчання із роботою. Успішність використання змішаного навчання є результатом участі ініціативних та відкритих до змін викладачів Інституту в загальноуніверситетських конкурсах із «Використання власних мобільних пристроїв у навчальному процесі» та «Експерименту з апробації змішаного навчання у СумДУ», а також вільного доступу студентів та викладачів до ліцензійного програмного забезпечення Microsoft (Windows 10, Office 365, One Drive) та сервісів Google (Gmail, Drive, Classroom).

За останній рік більше 35 студентів взяли участь у програмах академічної мобільності та проходили практичну підготовку на зарубіжних підприємствах. Географія університетів-партнерів Інституту постійно розширюється. Зокрема підписано договори із освітніми закладами у Німеччині, Чехії та Польщі. Продовжуються та розвиваються спільні проекти із Університетом прикладних наук Бундесбанку (Німеччина), Вищою школою банковою (Польща), Університетом економіки у Бидгощі (Польща), Високою школою регіонального розвитку (Чехія), Університетом Фоджа (Італія), Університетом Перуджі (Італія), Університетом Камінського (Словаччина), Інститутом міжнародного співробітництва Німецької асоціації народних університетів DVV International (Німеччина) та іншими.

Наші студенти стають учасниками програм міжнародних стажувань та міжнародних стипендіальних програм ERASMUS+ Youth Exchange, Internship Programme of German Business, стипендіальної програми уряду Словаччини. А науковці Інституту, беручи участь у програмах стипендіальних та наукових стажувань, конференціях та інших освітницьких заходах, відвідали Португалію, Німеччину, Індію, Польщу, Чехію, Італію, Фінляндію, Вірменію, Білорусь, Норвегію та Гонконг.

Минулого року ми працювали над реалізацією 6 міжнародних грантових проектів. Серед них – проекти за напрямом Jean Monnet програми ERASMUS+, академічна мобільність, а також направлені на підготовку освітніх програм до міжнародної акредитації та інші.

Уже котрий рік поспіль у Інституті працює школа юного економіста, щороку проводяться обласний турнір юних економістів, тренінги з фінансової грамотності для школярів та жителів міста, розроблені та розміщені у вільному доступі на платформі «Екзаменаріум» від СумДУ навчальні матеріали та тренажери, якими можуть вільно користуватися вчителі шкіл для підготовки уроків.

Цьогоріч викладачі та студенти кафедри фінансів, банківської справи та страхування долучилися до Всесвітнього проекту «Global Money Week», що має на меті звернути увагу громадськості на фінансову освіту й фінансову грамотність, за допомогою

Майже два роки тому в одному з номерів «Резонансу» директор Навчально-наукового інституту БТ «УАБС» І. І. Дьяконова розповіла про плани новоствореної на той час структури СумДУ. Тепер редакція звернулася до Ірини Іванівни з проханням розповісти, як реалізуються означені плани.

студентами та викладачами, під час яких обговорюється зміст освітніх програм, визначаються професійні топ-навички випускника, що найбільше цінуються роботодавцями, обговорюються необхідні Soft skills, такі як вміння працювати в команді та швидко навчатися, вирішувати комплексні завдання. Метою таких зустрічей є, перш за все, виявлення та усунення розривів між навичками, які потребують роботодавці та які формує ЗВО.

Цьогоріч започатковано цікавий та неординарний проект – «Бібліотека роботодавця», метою якого є знайомство із кращими світовими практиками у менеджменті сучасного бізнесу, підготовка наших студентів до

НОВА ТРАЄКТОРІЯ РОЗВИТКУ...

творчих та інтерактивних заходів розповісти дітям та молоді про всі аспекти, пов'язані з грошима. Проведено ряд яскравих та цікавих заходів за участю школярів, учителів та фахівців фінансового сектору: тренінги, інтерактивні лекції, ділові ігри, квести, брейн-ринги.

Нашими викладачами виконуються науково-дослідні роботи на замовлення МОН України. Уперше у своїй історії отримано держбюджетне фінансування у 2017 р. – 0,639 млн грн. А у 2018 році ще три наукові проекти за результатами експертизи у фахових секціях наукової ради МОН отримали державне фінансування. Наукові колективи працюють над кібербезпекою у боротьбі з банківськими шахрайствами, протидією легалізації коштів, корпоративною соціально-економічною відповідальністю, фінансовою політикою розвитку об'єднаних територіальних громад, моделюванням поведінки фінансових ринків, забезпеченням прозорості публічних фінансів. До наукових колективів залучено не лише викладачів Інституту, а й аспірантів і студентів.

Крім того, наукові здібності студенти Інституту реалізують упродовж підготовки до наукових конференцій, всеукраїнських та міжнародних конкурсів наукових робіт тощо. Цьогоріч наші студенти вже здобули 9 призових місць у конкурсах наукових робіт та 5 разів ставали переможцями предметних олімпіад та олімпіад зі спеціальності.

Наразі Інститут посилює практико-орієнтовану спрямованість навчання. Створені експертні ради роботодавців беруть участь у формуванні навчальних планів, визначенні необхідних компетентностей, що мають отримати студенти під час навчання. Цікавою є практика проведення спільних зустрічей із роботодавцями, випускниками,

практичної роботи в успішній та орієнтованій на постійний розвиток компанії.

У рамках участі у проекті QUAERE «Система забезпечення якості вищої освіти в Україні: розвиток на основі європейських стандартів та рекомендацій» ERASMUS+ міжнародними експертами оцінюється освітня програма «Економічна кібернетика». Цікавою та корисною є практика співпраці з міжнародними експертами, що дає можливість отримати досвід роботи з випускниками, роботодавцями та іншими стейкхолдерами при розробці та вдосконаленні освітніх програм.

Про рівень підготовки наших студентів свідчать дані про працевлаштування. За результатами опитування випускників, минулого року більше 85% працюють за спеціальністю, причому перше місце роботи студенти здобувають, як правило, ще під час навчання у магістратурі!

У 2016 р. розпочали свою роботу Центр освіти дорослих, Центр професійного розвитку та мовної освіти «Academia», Центр консультативної підтримки й облікового супроводження соціальних ініціатив і бізнесу, а у 2017 р. – освітньо-науковий дослідницький центр «Фінансові перспективи» та навчально-методичний центр німецької мови «Німецький центр СумДУ».

Місія центру освіти дорослих – надання якісних і доступних освітніх послуг для дорослого населення м. Суми та Сумської області. Центр працює півтора роки, проведено найрізноманітніші освітні події – публічні лекції, де науковці та відомі особистості ділилися своїми знаннями, театральні студії для дорослих, мистецькі курси, тренінги. Заходи відвідало більше 2000 сумчан. Основними освітніми напрями є громадянська освіта, успішне працевлаштування, школа урбаністики, інформацій-

на грамотність, фінансова грамотність, театральні та художні студії. Діяльність Центру відмічена нагородами всеукраїнських конкурсів освітніх проектів.

Користується популярністю серед школярів, студентів, вчителів англійської мови та містян Центр професійного розвитку та мовної освіти «Academia», що пропонує якісні курси іноземних мов та реалізує платформу неформального професійного зростання. Із 3 червня 2016 року (дата офіційного старту роботи Центру) у рамках реалізації Програми «Відкрита кафедра» проведено 4 Школи професійного розвитку вчителів та викладачів іноземних мов м. Суми та Сумської області «Insights into Foreign Language Learning, Teaching & Assessment: Streamlining Practices» і Всеукраїнську науково-практичну конференцію «Якісна мовна освіта у сучасному глобалізованому світі: тенденції, виклики, перспективи», під час роботи яких більше ніж 250 учителів англійської мови м. Суми та Сумської області, а також викладачів іноземних мов усіх ЗВО м. Суми взяли участь у серії інтенсивних практично орієнтованих тренінгів із проблем методології навчання та оцінювання іноземних мов, проведених викладачами кафедри, фахівцями з інших вишів України та іноземними тренерами.

За час існування Центру із консультативної підтримки та облікового супроводження проведено значну кількість заходів (тренінгів, семінарів, майстер-класів) практичного характеру для фахівців із обліку та оподаткування, а також освітнього характеру для вчителів міста та області, на яких викладачі Інституту діляться досвідом дистанційного навчання, використання інноваційних методів. Створення цього Центру – лише початок грандіозної роботи викладачів кафедри, а продовженням є започаткування Центру підтримки бізнесу за сприяння ЄБРР. Існує багато планів, зокрема й залучення студентів до роботи Центру, що посилять їх практико-орієнтовану підготовку.

Багато уваги приділяємо й позанавчальній діяльності та дозвіллі студентів. Висока конкуренція на ринку праці спонукає молодь розвивати творчі навички, прагнути різного досвіду. До послуг студентів – заняття у Відкритому молодіжному театрі «Кураж», мистецькій галереї «Академічна», вокальний і хореографічний студіях. Популярністю користується літературно-краєзнавчий гурток, клуб «Хвилями слова», клуби шанувальників театрального мистецтва та кіно. Улюбленим дітищем наших студентів стали такі форми творчого дозвілля, як «Бункер», «Квартирник», що давно переросли у загальноміські акції.

Загалом позанавчальною роботою в Інституті охоплено 680 студентів, що становить близько 83% від загальної кількості. Наша молодь постійно бере участь у престижних творчих фестивалях і конкурсах, звідки повертається з високими нагородами. Так, у 2017 р. переможцями міських, обласних, всеукраїнських та міжнародних конкурсів стали 55 наших студентів. Плануємо запровадити нові форми творчої активності, підтримувати різні види студентської самоорганізації, зокрема створення нового креативного простору на території ННІ БТ «УАБС», сприяючи всебічному розвитку молодих людей.

Першочерговими завданнями Інституту є розробка та впровадження сучасних освітніх та освітньо-наукових програм, що спрямовані розвинути кар'єрні амбіції студентів, їх конкурентоспроможність, науковий потенціал із урахуванням особливостей та вимог часу на рівні найвищих світових стандартів. Пріоритетним завданням є також створення потужного дослідницького середовища для студентів, аспірантів та викладачів. Маємо бажання розвитку траєкторії стратегічних досліджень як результат дієвості принципів варіативності, міждисциплінарності та інноваційності.

ЗА КРАЩИМИ ВЗІРЦЯМИ

Нещодавно Центр досліджень регіональної безпеки на базі СумДУ відзначив два роки з дня заснування. Про концепцію його функціонування, конкретні ініціативи та плани на майбутнє розповів кандидат політичних наук Микола Назаров.

– Миколо Сергійовичу, як з'явилася ідея створення такого центру та які цілі ставилися при її втіленні у життя?

Під час Київського безпекового форуму – 2018 з керівниками партнерських організацій

– Центр створювався силами команди кафедри психології, політології та соціокультурних технологій під керівництвом Ніни Світайло. Деякі напрацювання у цьому напрямі вже були у рамках роботи Центру європейської та євроатлантичної інформації СумДУ. Ми вирішили започаткувати науково-дослідну

структуру, яка б займалася виключно питаннями безпеки в різних її аспектах: економічному, політичному, військовому, психологічному, інформаційному. Мені довірили її очолити. До експертної команди входять спеціалісти з усіх факультетів, які долучаються до аналітичної, інформаційної та наукової роботи. Разом із колегами поставили перед собою ціль – стати експертною базою для дослідження безпекової ситуації у Сумській області та розробити пропозиції для мінімізації ризиків. Також активно займаємося просвітницькою роботою, до якої залучаємо аспірантів, студентів та школярів.

– Чи має Центр партнерів у реалізації проектів, за якими напрямами відбувається співпраця?

– Майже одразу після створення підписали договір із Центром інформації та документації НАТО в Україні, у рамках якого отримуємо фінансову, інформаційну та організаційну підтримку. Це дає додатковий ресурс для реалізації проектів у напрямі інформування жителів Сумської області щодо діяльності НАТО, а також відносин НАТО й України. Окрім цього, у нас є потужний інтелектуальний ресурс – колеги-університетівці.

Узагалі Центр має понад десять партнерських організацій в Україні – заклади вищої освіти, дослідницькі центри, громадські організації, які займаються дослід-

женням питань безпеки. Також співпрацюємо з організаціями із Естонії, Польщі, Бельгії, Литви, Латвії, Румунії, Молдови, Швейцарії. Співробітництво відбувається за кількома напрямками: дослідницька робота – написання спільних наукових та публіцистичних статей із колегами з інших організацій; просвітницька – участь у заходах із популяризації тематики безпеки серед громадян; навчальна – участь у школах, семінарах, програмах для розширення кругозору та отримання знань безпосередньо експертами Центру.

– Будь ласка, більш детально про заходи в Україні та за кордоном, до яких долучалися?

– У квітні мене запросили на Київський безпековий форум – центральний міжнародний захід у сфері безпеки. Там відбулися дискусії між представниками керівництва нашої держави та інших країн, експертного співтовариства та міжнародних організацій. Серед тем, що найбільше зацікавили учасників – Україна та НАТО (партнерські дії задля миру в Європі; конфлікти, які необхідно вирішити в Чорноморському регіоні), Україна та союзники (спільні дії в умовах нестабільності), інформаційна безпека (як протидіяти фейкам та пропаганді). Я мав можливість долучитися до дискусії та поставити запитання спікерам.

У травні брав участь у конференції з кібер-, інформаційної та психологічної безпеки, яка відбулася у Таллінні. Упродовж навчання експерти з Естонії, Литви, України, Чехії, Польщі, Швеції, Бельгії та Росії провели прикладні лекції з різних тем: розвідка на основі відкритих джерел (OSINT), концепція інформаційних операцій, робота зі структурованими та неструктурованими даними

Відкриття пересувної виставки «Україна-НАТО. Формула безпеки» за участю керівництва області та Центру

великих обсягів, соціальні медіа та прогноуюча аналітика. Організатори проекту зацікавилися співпрацею з нами та виявили бажання відвідати СумДУ.

– А яким команда Центру бачить його діяльність у майбутньому?

– Ставимо собі за мету розбудувати його за кращими взірцями міжнародних науково-дослідних центрів. Уважно вивчаємо їхній досвід, щоб у наших реаліях побудувати організацію, яка стане ще більш корисною для університету, керівництва області та нашої громади.

Каріна ХАЧАТАР'ЯН,
ЖТ-61

■ МЕДІАБЕЗПЕКА

Чому відвикаємо від складних текстів?

Якщо людина не зрозуміла, що написали чи сказали журналісти в мас-медіа (особливо про економіку, політику, міжнародні відносини), то махне рукою або спробує знайти інший матеріал, де про те саме говориться простіше. Сьогодні шукати альтернативні джерела легко. Якщо стриманий і часом складний виклад не влаштовує, можна подивитися, що пишуть блогери, менеджери соціально-мережових сторінок (SMM-ники) установ, компаній. Вони роблять це образно, емоційно, зрозуміло «широкому загалу», що часто досягається на шкоду точності, достовірності, збалансованості та інших традиційних для журналістики принципів.

Розглянемо, як ЗМІ роз'яснюють складні теми людям, мало обізнаним із означеними темами. Зокрема про міжнародні відносини. Базовий принцип – пояснювати нове та складне через уже відоме та просте. Наприклад, провести аналогію між ситуацією та добре відомою аудиторії казкою, показати ситуацію як ілюстрацію до відомої аудиторії приказки.

Чому сторітеллінг перекроє дійсність?

Останнім часом серед журналістів популяризують «сторітеллінг». Тобто спосіб подавати інформацію, коли журналіст не звітує про подію (Відбулося святування... Запрошені... Виступили... Ось, що сказали організатори... учасники події...), а розповідає історію, вписуючи подію у схему-сюжет. Так матеріал отримує ту саму структуру, що й міф, легенда, казка, оповідання. Тут обов'язковий набір елементів і зв'язків між ними: «головний герой», «скарб, цінність», які шукає герой в ході розвитку сюжету, «ворог», який чинить перепони, «помічник», який, зрозуміло, сприяє у пошуках.

АБСТРАКЦІЇ
З ЛЮДСЬКИМ ОБЛИЧЧЯМ

Відтак складну ситуацію журналіст може вкласти у схему, звичну для аудиторії з дитинства (а для людства – з часів, коли створювалися міфи). Проблема в тому, що головний герой насправді може бути і не головним, цінність не цінністю, ворог не ворогом, а помічник не помічником. Наприклад, в Україні тенденція така: головний герой – Україна; цінності – свобода, реальна незалежність; ворог – Росія, друзі – ЄС, США. У російських медіа – та сама схема, але «дійові особи» оцінюються по-іншому. Вкладаючи ситуацію у схему, автор усе надзвичайно спрощує. Однак це мало кого хвилює. Автори медіатекстів задоволені, що їхні матеріали читають і поширюють у соціально-мережах. Люди теж задоволені, перебуваючи в ілюзії, що нарешті все зрозуміли.

У текстах про міжнародні відносини часто країни та міжнародні організації представляють як дійових осіб. За аналогією з людьми. У літературознавстві такий художній прийом називають персоналізацією. Але аудиторія вже настільки звикла до нього, що і не помічає «художності». Причому цим «дійовим особам» приписують не лише людські дії (Україна наважилася, ЄС очікує, США висловили незадоволення), а й характерні, звички, навіть стать і риси зовнішності. Про такий прийом писав ще у 20-х роках ХХ століття політолог і медіатеоретик Уолтер Ліпман: людині значно зрозуміліші конкретні речі, ніж абстракції, тому в медіа зводять абстрактне до конкретного (пояснюють на пальцях).

Як читати критично?

Нам звідуєди говорять, що інформацію споживати треба критично, але як це? Розглянемо на прикладі текстів популярного в Україні блогера Свирида Опанасовича

у Facebook. Під образом простого сільського діда Свирида він слідкує за новинами й розтлумачує їх читачам.

Із допису за 11 травня 2018 року: «Ліга арабських держав відреагувала на злодеяння ізраїльтян в Сирії стриманими, однак радісними посмішками, бо арабські шейхи цілком логічно припустили, що після бомбардувань іранських військ Тегеран почне дуркувати... й іранська нафта знов попаде під ембарго. Тому шейхи, змовницьки перезирнувшись, повитягали з барсеток калькулятори, на яких зробили несложні підрахунки, які показали, що вони остануться з прибилями».

Щоб пояснити міжнародні події масовій аудиторії, Дід Свирид персоналізує згадану Лігу, надає їй людських характеристик. При цьому не конкретизує, які саме країни входять у неї, а малює читачеві кількох задоволених «шейхів із барсетками й калькуляторами». Також

зображає людиноподібного «персонажа» на ім'я Тегеран, який може почати «дуркувати». Образність і деталізація допомагають читачеві відтворити в уяві яскраву картину, краще запам'ятати інформацію, проте реальні відносини, процеси, впливові учасники подій у тексті не висвітлені. Відтак викривлюється система уявлень людини про світ, що не може не мати негативних наслідків.

Із допису за 9 квітня: «Сьогодні в тих українських політологів, які давно й упорно ратують за парламентську республіку як панацею від усіх бід, чорний день. Одразу дві країни грубо розтоптали усі їхні струнки конструкції з аргументів та домислів, згідно з якими президентська модель – то прямиа дорога в диктатуру, а за парламентської республіки житимемо як в Німеччині. Країни, які так брутально поведилися із нещасними політологами – Угорщина та Вірменія».

Звернімо увагу, що йдеться про країни. Теж персоналізовані (вони «грубо топчуть», «брутально поведуться»). Згадаємо, що країна – це і народ, і територія, і влада, і ще багато чого. Далі з'ясовується, що під Угорщиною (майже 10 млн населення) автор має на увазі прем'єр-міністра Віктора Орбана та його партію. Самого ж Орбана порівнює зі Сталіним.

Угорщина у світлі цього допису – негативний збірний (чи краще сказати багатолікий) персонаж. У свідомості читача вона ототожнюється з владою, що може стати загрозою для дружніх відносин на рівні населення країн. Допис, до

речі, набрав 1,3 тис. вподобань та 146 поширень.

Навряд чи українці хочуть, щоб про них судили спрощено – за діями представників української влади. Але якраз на це часто і провокують медійні тексти.

Як не «клянути» на спрощення?

* Вдумливо та критично читати медійні повідомлення, звертатися до альтернативних джерел, не визнаючи жодне як абсолютну істину.

* Сприймати інформацію з налятованістю, яку має вчитель до тексту учня. Ставити питання, зокрема уточнювальні (а хто саме? а що саме? а як саме? а де саме? а коли саме?).

* Особливо уважно опрацьовувати тексти, які розповідають просто, образно, емоційно. Із практикою приходиться уміти розпізнавати, коли з аудиторією заграють. Медійні тексти, які заохочують розслабитися, потребують насправді ще більшої напруги.

* Не реагувати на гачки «всім відомо, що...», «кожна прогресивна людина розуміє, що...» і подібні. Вони розраховані на психологічні слабкості (усі знають, а я ні; усі прогресивні, а я ні), які змушують нас приймати «думку більшості», якої насправді може й не існувати.

У мас-медійному просторі більшість інформації про міжнародні відносини не варта остаточної довіри.

Юлія КОЗИР, кандидат наук

із соціальних комунікацій

Світлина з фотовиставки

■ КОНКУРСИ

«Міс СумДУ-2018»: «ОСКАР» ЧИ КОНКУРС КРАСИ ТА ГРАЦІЇ?

Два місяці підготовки, постановка танцювальних номерів, відпрацювання ідеальної ходи на підборах і пошук вишуканих суконь, аби на квітневій сцені з'явилися дев'ять претенденток на звання Міс СумДУ-2018 і показали все, чому навчилися та чого вони як особистості варті.

Із перших секунд виходом у брючних костюмах та енергійними рухами у поєднанні з яскравими посмішками дівчата за явили — буде гаряче. А ведучі додали, що на глядачів чекатиме «шик, розкіш і блиск», тому що подія — поєднання конкурсу краси та церемонії нагородження премії «Оскар». Про червону доріжку, до речі, також не забули. Усе відбулося, як передбачалося, навіть гарячіше, шикарніше, розкішніше, блискучіше...

Насправді, часу розглядати червону доріжку зовсім не було. Динамічність вражала: поки глядачі запам'ятовували імена конкурсанток, ті встигли змінити брючні костюми на блискучі (у різних сенсах) короткі сукні, аби станцювати бурлеск і відповісти на каверзні запитання у рамках інтелектуального конкурсу. Тематика його цьогогоріч стосувалася кіно: «Фінал якої кінокартини хотіли б змінити і як саме?», «Яку стрічку вважаєте фільмом усіх часів і народів?» тощо. Часу на роздуми — обмаль, але красуні не розгубилися та порадували оригінальними відповідями.

Дівчата виявилися гарними, граційними та кмітливими. А як там справи з талантами? Жонгливання, «Лебедине озеро», уривок із кінострічки «Красуня та Чудовисько», креативна хореографія... Кожний виступ вартий уваги.

І ось усі дівчата знову на сцені, одягнені у вечірні сукні, можливо, трохи стомлені чи схвилювані, але, як завжди, усміхнені. Їх підбадьорили гарними подарунками і... заслуженими «Оскарами». Ми познайомилися з переможницями та дізналися їхні секрети краси та успіху.

Катерина Ляшко (першокурсниця Медичного інституту) — володарка титулу «Міс СумДУ-2018», переможниця у номінації «Міс Досконалість»:

— Конкурс пролетів блискавично, навіть не помітила, коли закінчився. Тепер сумую за щоденними репетиціями! Секрети вдалого виступу — старанна підготовка, зокрема ретельна робота над деталями, дисциплінованість, наполегливість у досягненні цілей. Я ж спортсмен: із малечку займаюся художньою гімнастикою, без якої вже не уявляю свого життя; зараз опановую спеціальність «тренер, спортивний менеджер». Постійно хочеться робити все краще: креативніше, талановитіше, ідеальніше. Сіра будність не для мене. Мотивацію та натхнення знаходжу передусім у яскравих неповторних емоціях. Участь у «Міс СумДУ» теж викликала спортивний інтерес. І це правильно, адже прагнення перемоги — перший крок на шляху до успіху!

Анастасія Белоцерковська (третьокурсниця ННІ ФЕМ ім. О. Балацького) — перша віце-міс, «Міс Талант»:

— Претендувала на перемогу, бо з дитинства на сцені: займалася акробатикою в цирковій студії, брала участь у театральних виставах, пробувала свої сили у ролі ведучої. Дуже вдячна організаторам, адже на заході було все, про що можна мріяти: червона доріжка, прихильники, вручення «Оскара»... Така собі казка зі щасливим кінцем. Маю досвід роботи моделлю, тому впродовж підготовки найбільше запам'яталася фотосесія. Професійні візажисти та перукарі створили яскравий зірковий образ, а магія студійної зйомки — неповторні світлини, які розмістили на сайті для онлайн-голосування. Завдяки участі в «Міс СумДУ» переконалася: однією красою нікого не здивуєш — потрібно постійно працювати над собою. Саме тому багато уваги приділяю навчанню та веду активний спосіб життя: займаюся танцями, подорожую. Для перемоги у конкурсі важливо бути впевненою у своїх силах та дарувати гарний настрій глядачам, що, як і підкорення інших життєвих вершин, неможливо без внутрішнього генератора щастя. Бути життєрадісною мені допомагає спілкування з близькими. Їхня підтримка та схвалення — найцінніша нагорода для мене.

Поліна ФЕДОРОВА, ПР-61

■ ПОЗНАВАЧАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ

КРАСА ПО-ІНДІЙСЬКИ

Гучний та колоритний концерт відгримів, а спогади лишилися. Про те, як відбувся конкурс «Містер іноземний студент-2018», ми дізналися з перших уст. Своїми очікуваннями та враженнями поділився переможець — індієць Соні Доллар.

— Як твої справи у ролі нової місцевої зірки?

— Добре. Тепер мене все частіше впізнають студенти. Упродовж підготовки до конкурсу та після нього знайшов багато друзів. Така популярність — чудова можливість розширити коло спілкування.

— Раніше брав участь у конкурсах краси?

— Ні, але пробував свої сили у подіумних показах і різних шоу. Минулого року допомагав подрузі готуватися до «Міс Індія-2017» — ставив наш народний жіночий танок у традиційних костюмах (сарі). Про цьогогорічний «Містер іноземний студент» дізнався у Департаменті міжнародної освіти від **Юлії Кац** — директора Інтернаціонально-культурного центру.

— Як проходила підготовка?

— Майже місяць репетирували все до найменших дрібниць: спільні виходи на сцену, позування у стилі Джеймса Бон-

да, вокал... Спробували себе у ролі супер-агентів. Фінальна пісня, яку мені довелося співати разом із іншими учасниками, усім дуже сподобалася. За це вдячні **Марині Романенко**, яка з нами займалася. Запам'ятався також і вихід у вишиванках — неймовірна феєрія барв!

— Які таланти демонстрував?

— Танцював індійські народні танці разом із друзями. Досі болять ноги після виснажливих репетицій босоніж, але воно того варте! Мене підтримували не лише рідні та близькі, а й земляки, які прийшли повболівати. Приємно, що жорсткої конкуренції між учасниками не було: усі чудово порозумілися та допомагали одне одному.

— Хто ще, на твою думку, заслуговував на титул «Містер іноземний студент»?

— Не можу виділити когось одного. Усі старалися та були варті нагороди. Дуже радий за Габріеля, який отримав звання віце-містера. Він навіть спочатку відмовлявся від участі, не вірив, що може стати одним із призерів. Я теж не очікував на перемогу, хотів лише показати гарне шоу та зарядити глядачів позитивом.

— Що змінилося після участі?

— Наш танцювальний колектив так сподобався адміністрації, що тепер нас усюди запрошують. У травні взяли участь у «Фестивалі науки, освіти та культури», що проходив на центральній площі університету.

— Що порадиш студентам?

— Не соромитися й не боятися долучатися до різних конкурсів, акцій і концертів. Із ними студентське життя одразу стає цікавішим. Я — студент Медичного інституту — переконався у цьому на власному досвіді!

Софія ПОСТОЛАТІЙ, ЖТ-51

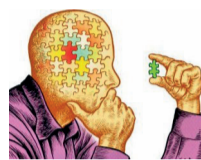

Світлини з фотовиставки «СумДУ: твій погляд»

ФІЛОСОФІЯ ЯК НАУКА ЖИТТЯ

Кажуть, у давні часи у Фінікії, Східному Середземномор'ї, мешкав чоловік, який займався торгівлею. Одного разу відправив корабель із зерном у порт Пірей, що біля Афін, поставивши відповідальним за експедицію сина Зенона. Проте син побачив у Греції зібрання філософів, які дискутували на життєві теми, і, кинувши бізнес, подався до любителів мудрості. Через якийсь час купець знайшов безвідповідального сина та заявив, що виганяє його з дому за руйнацію бізнесу. Потім із цікавості запитав: «У тебе було все. Тепер не матимеш нічого. Що ж дала тобі філософія?». Син скромно відповів: «Філософія навчила мене любити свого батька навіть тоді, коли він виганяє мене з дому». Батько розчулився, пробачив сина, а невдовзі й сам захопився філософією...

Ця давня притча згадується на фоні проблем, які стоять сьогодні перед ЗВО щодо формування високоерудованих фахівців. Адже можна вбити в голову нормальної людини механічне сприйняття інформації, але не можна без філософії навчити її мислити, пізнавати, розуміти, зрештою, діяти. Бо хоча завжди еволюціонували освіта й наука, але матір'ю наук залишалася філософія. Немає науки без мислення! Немає розумного буття без світогляду! І так останні 2500 років!

Найрозвиненіші країни світу (Німеччина, Велика Британія, Франція, США, Японія), спираючись на багатовікову філософську традицію, виробили розгалужену систему вивчення «мудрості життя». Це й основні філософські курси, і вибіркові дисципліни («Філософія медицини», «Світогляд і наука», «Мислення і право», «Наука й науковість», «Логіка в математиці» тощо), різні тренінги, круглі столи, інші численні заходи для активізації філософської підготовки студентів. На міжнародних форумах чуємо терміни «Філософія бізнесу», «Методологія політичної діяльності», «Релігійна істина»... Деякі західні практики впроваджуються й у нас: у серйозній фірмі не візь-

муть на роботу, якщо ви маєте накопичений запас знань без цілісного світогляду, не володієте навичками мислення й пізнання.

Тому сьогодні перед ЗВО стоїть актуальне питання: сформувати на базі філософії й теорії пізнання в

свідомості молоді людини цілісну систему світосприйняття в єдності трьох категорій: істина, добро, краса. А значить – виховати людину розумну, добру, гармонійно розвинуту. У цьому плані, як нам видається, має бути налагоджений цикл безперервної філософської підготовки: повноцінний (що завершується іспитом) курс філософії з додатковими дисциплінами (логіка, етика, естетика, релігієзнавство, риторика тощо), відкриття бакалавратури й магістратури з філософії, аспірантура (вірніше, система підготовки доктора філософії) із системою вступних і випускних випробувань.

Кафедра філософії виробила низку заходів для залучення студентів до наукової й пошукової діяльності. За кілька років проведено 19 круглих столів із проблем філософсько-культурного розвитку на шляхах євроінтеграції України, публічні заходи в області, місті й університеті, організуються конференції, семінари, видається фаховий збірник наукових праць «Світогляд – Філософія – Релігія», здобуваються гранти з метою вирішення питань виховного характеру, громадського та етно-культурного розвитку.

Але цього недостатньо для забезпечення відповідного рівня гуманітарної освіти. Хочеться сподіватися на підтримку держави, місцевої влади й університету в налагодженні цілісної підготовки мислячих і діяльних фахівців. Що ми маємо на сьогодні? «Урізаний» курс філософії й «піввечену» аспірантуру при відсутності філософської бакалавратури й магістратури. Це

не дає змоги піднести рівень філософської підготовки до вимог часу. І проблема полягає не в «годинах» чи просто «навантаженні» викладачів кафедри філософії. Питання в тому, наскільки «якісний продукт» ми підготуємо для потреб української економіки, освіти, громадської та політичної діяльності. Людей, які не здатні виразити цілісне розуміння потреб нашого розвитку? У яких матюк є ключовим епітетом? То матимемо корумпованих політиків (бо «гроші не пахнуть!»), недолугих мистецтвознавців («ремісників від пера й пензля»), бездушних можновладців («я вас не посилав на війну!»), забюрократизованих чиновників («а де відповідна?»). Такі діячі не потурбуються про газ для інваліда й пенсіонера, не нададуть допомогу жертвам стихійних лих, не звернуть уваги на стан занедбаної лікарні, десятою дорогою обійдуть напіврозвалену школу, не перейматимуться життєвим рівнем населення. Цю бездушність завтра можуть продемонструвати наші вихованці, про душі яких ми не турбуємося сьогодні.

Згадаймо класику. Великий мудрець Сократ говорив, що добро тотожне знанню: ненавчена людина не тільки не може мислити, а й бути гуманною. Бо вона навіть не розуміє, що таке добро, для чого воно потрібне і як його ствердити в суспільстві. Навіть курсів «Гусеничних машин» чи «Опору матеріалів» для цього замало. Потрібна ще й філософська підготовка. Платон говорив, що в державі доти не буде ладу, доки нею не почнуть керувати філософи або коли керівники держави не стануть мислителями. Нарешті, ще один філософ наголошував, що помічати окремі речі може і невіглас, але ніколи невіглас не досягне узагальнення.

Ми ж ведемо мову про цвіт нації, про тих, хто пройшов відбір на високе покликання. А «кому багато дано, з того багато й спитається». Ось чому на шляхах реформування вищої школи вже настала нагальна потреба повернутися обличчям до її філософсько-гуманітарної складової, без якої завтра суспільство може деградувати в звірячу зграю, в якій уже не буде «зенонів», здатних самовіддано поважати свого батька!

Іван МОЗГОВИЙ,
професор

■ ГОСТІ АКТОВОГО ЗАЛУ

День Александровской — наш самый главный и любимый праздник — проводился в СумГУ. 2018 год юбилейный: гимназии исполняется 145 лет со дня основания! Есть чем гордиться: в прошлом году по результатам ВНО Александровская вошла в 20 лучших школ Украины, всем известны многочисленные победы гимназистов на олимпиадах, различных конкурсах и соревнованиях — от городских до всеукраинских.

Для нас, одиннадцатиклассников, День гимназии — особенно трепетный момент, так как это ещё и последний звонок — одно из самых волнующих и значимых событий школьной жизни. В этом году праздник проходил в стенах нашего основного партнёра и «старшего товарища» — Сумского государственного университета, куда после окончания в большинстве своём поступают гимназисты. Мне особенно приятно, что в 1999 году, ког-

да День гимназии праздновался впервые, выпускался мой старший брат Костя. Здесь же учились и мой папа, и другой мой брат Миша.

Лейтмотивом Дня гимназии стали строки из известной песни «Машины времени» «Перекрёсток семи дорог». Программу вели гимназисты вместе с учителями. На целых три часа зрители погрузились в фантастическую атмосферу праздника. Здесь были и приветственное слово директора гимназии Виктора Николаевича Гончаренко, и выступления учеников, и награждение победителей и призёров олимпиад, лучших гимназистов параллелей, спортсменов, гимназиста года (в этом году победила ученица 11-Г класса Влада Абрамец), и поздравления от сумских спонсоров и зарубешных партнёров, и доброе слово об учителях, и многое-многое другое.

После кульминация праздника — прощального выступления одиннадцатиклассников — ученики представили профильные направления Александровской: физико-математическое, химико-биологическое и гуманитар-

ДВАДЦАТЫЙ «ДЕНЬ ГИМНАЗИИ»

ное. Ну а финальным аккордом стал последний звонок, прозвучавший под бурные аплодисменты гимназистов, учителей и родителей для выпускников. Многие из них, за многолетней традицией, станут студентами СумГУ.

Этот день всем нам запомнится навсегда. Спасибо за всё, Александровская!

Дмитрий ТЕЛЕТОВ,
одинадцатиклассник
гимназии.

На фото:
фрагменти
святкування.

Світлина з фотовиставки

■ ПРОБА ПЕРА

Підведені підсумки літературного конкурсу серед студентів, присвяченого майбутньому святкуванню 70-річчя СумДУ. Організований конкурс відділом позанавчальної роботи і студентським самоврядуванням. У номінації « поезія » поважне журі назвало переможцем першокурсницю Медичного інституту Альону Шевченко (група МЦ-701) за вірш «Моя Альма-матер», а в номінації « проза » – студентку ННІ БТ «УАБС» Валерію Вялкову (за оригінальний твір «Наступна станція – СумДУ»).

Відзначені також твори інших учасників конкурсу: Анни Лобанової (МЕ-72а) «СумДУ – місце

мого натхнення», Інни Савицької (Ю-73) «Натхненна весною», Анастасії Часовських (ПР-71) «Неосяжна галактика знань» – номінація « проза », а в номінації « поезія » – вірші «Сумдудамус» Юлії Лазуткіної (ПР-51), «Ти назавжди у серці» Софії Басанець (АБ-71а), «Знання живо» Катерини Кириленко (МЕ-72а), «Цим стінам сім десятків років» Валерії Ніколаєнко. Пропонуємо читачам «Резонансу» твори переможців, а також вірші, подані поза конкурсом.

Наталія ГОРДІЄНКО, начальник відділу позанавчальної роботи

НАСТУПНА СТАНЦІЯ – СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

– Вже скоро?
– Так. Скажіть усім, щоб підготувалися...
– А як скоро, як дізнатися?
– Не знаю. Ніхто не знає. І ніколи не дізнається.
Від пекельної люті майбутніх пасажирів простора й гарно освітлена зала очікування втратила своє означення «комфортне місце для відпочинку». Кожен вважав за прийнятне пропхатися крізь виснажений натовп до вікон, аби

їхні скарги почули вище. Тисячі, а то й мільйони замкнених і покинутих в одному приміщенні. Офіційно вони стали вже дорослими, але жили солодкими спогадами про безтурботне дитинство. Тимчасові мешканці кімнати чекання ніжними дотиками обмацували вирізьблені ініціали їхнього «Я» на ручній поклажі, подумки линучи швидше за будь-який експрес у минуле – до такого любого «Ми».

– Шановні пасажири, чекайте оголошення, – байдужий голос карбував слова знову і знову, поки невгамовні юнаки та юнки тиснули кнопки інформаційних вікон, а інші, ніби комахи, обліпили червоне світло ліхтаря-дороговкази.

– Може, втекти? – тихо обізався хлопчина. Його руки вже декілька днів безуспішно захищали ще не загартований мозок від нескінченного галасу однопітків.

– Хіба є куди?
– «Єдиний вхід! Єдиний вихід!» – пройшов крізь вушні канали бідолахи постулат, завчений кожним ще зі станції «Народження». Від сили, із якою юнак обхопив свою голову, він ледь не втратив свідомість.

Протяжний сигнал відбився рикошетом від білих стін і замкнув роти невгамовних базік. Лише стукіт переполоханих сердець не приборкати: він зухвало переплітався між паузами та вливався у трель побитого часом гучномовця.

– Шановні пасажири, будьте обережні. Посадка на потяги розпочнеться через п'ять хвилин. Уважно перегляньте документи та стежте за інформаційним табло.

Тисячі гармонійно об'єднаних голосів у захваті проказували кожну з трьохсот останніх секунд. Мить – і відчиняться двері до вишкучаних у ряди безмежних можливостей, ретельно замкнених у надійно злотованих корпусах – свідків життєвого циклу душ.

– П'ять... Чотири... Три... Два... Один! – в останню секунду серця мільйонів таки погамували шалений ритм і завмерли в очікуванні солодкого тремтіння залізної завіси, що так довго тримала в обіймах запальне юнацтво. Яскраве світло космічного гіганта осяяло з ніг до голови новачків, які у відповідь посилали сигнали не менш яскравими усмішками. Вони без поспіху, крок за кроком залишали приміщення станції, до якої ніколи в житті не повернуться. Із останньою платшкою, що вилетіла зі станції на платформу, розірвалася й остання тонка ниточка зв'язку з внутрішнім світом клітки.

Мініатюрні пластмасові колеса іменних валіз, хаотично відбиваючи ритм, покірно наслідували траєкторію власни-

ків. В очах тисяч і тисяч відбивалися зразково вичищені локомотиви з нескінченно блискучими вагонами. На кожному пероні у позі «струнко» очікували провідники з контролерами, але інформаційне табло мовчало. Величезні літери червоним по чорному мчали з одного краю до іншого, повторюючи знову і знову техніку безпеки та правила посадки на потяг.

– Дивись, та це ж Михайлик, – насмішуватим голосочком промовила світленька дівчина супутнику, тримаючи його за руку.

– Невже він її втратив? – відповів на її мурчання високий парубок, що з труднощами таки зміг вирізнити з-поміж натовпу старих пасажирів, які після довгого двомісячного відпочинку очікували посадки на вже осілі місця, давнього знайомого.

– Безсумнівно, втратив. Хіба не пам'ятаєш його характер і ставлення до отриманих можливостей? – під кінець

свого провокаційного питання вона знизила тон, помітивши бідний погляд Михайла. У руках він тримав свій білет. Так, його висадили з потягу.

Останні відведені хвилини очікування завжди переповнюють серця емоціями, що збивають із пантелику. На жаль, люди ще не навчилися контролювати

себе: тоненька оболонка внутрішнього світу миттєво згорає від невідступного вогню, що розпалюють зустрічні особи. Останні хвилини прощання чи об'єднання долі, коли натовп переміщується з натовпом.

Червоне світло, збільшивши яскравість свого відтінку, простягло промені крізь кожного присутнього, аби привести до тям та повернути увагу до себе. На полях темного екрану з'являлися перші імена та прізвища, індивідуальні номери з одного боку, з іншого – номери доступних потягів. Момент, коли жага прокидалася та рвучко спрямовувалася до омріяного, хоч один із постулатів і проголошував: «Віділені можливості кожного – недоторкана власність».

– Що в тебе, Микола?
– №734, №2127, №8090 та №8531. А в тебе?

– №327, №641 та №2008. Вдалої життєвої подорожі! – простягнувши руку сказав юнак у кепі молодому хлопчачу, якому кортіло нестися поміж натовпу назустріч долі.

На хвилину він потушив очі, перебираючи в голові картки спогадів. «№2127... Та це ж СумДУ», – згадавши список обраних рейок, прокричав у свідомості хлопець і чимдуж побіг до найближчої переправи на перон. Відносно молодий шлях, сімдесят років від заснування, а вже здобув вершини багатьох рейтингів, входить у десятку найкращих можливостей України. Безсумнівно, дуже вигідна пропозиція, яку не слід випускати з рук.

Діставшись до чітко визначеного пункту призначення, Микола на мить застиг від приголомшливого пейзажу. Він, ще молодий, із певними вміннями та прихованими талантами, про котрі й сам не відає, стоїть перед могутнім потягом із кілометровими вагонами, що заповнили всю срібну рейку. І ось чекає на нього контролер із діркопробивачем.

– Ваш квиток?
– Звичайно, ось він, – із поспіхом і хвилюванням юнак простягнув золотий папірець, що зціпивши тримав у таємній кишені «для важливих речей».

– Наступна рейка, якою ви продовжите життєвий шлях – ваш факультет. А поки що будьте як удома, адже ми – ваша нова сім'я, – урочисто промовою обізався провідник, поки контролер віддавав у руки пробитий дірками квиток у майбутнє. Хлопець із усмішкою підіймався сходами нового потягу, що пронесе його крізь простір до ще більших можливостей.

– Шановні пасажири, будьте обережні, – з тією ж треллю обізався вже не драгуючий гучномовець, – посадка на потяги закінчиться через десять хвилин. Наступна станція – Сумський державний університет.

Валерія ВЯЛКОВА

МОЯ АЛЬМА-МАТЕР

Мій СумДУ – країна світлих мрій,
Шлях до мети, важливий крок в майбутнє.
Мій СумДУ – яскравий світ подій,
Життя студентське – плідне й незабутнє.

Наш СумДУ – наріжний камінь знань,
Колиска творчості, досягнень аксіома.
Наш СумДУ – широкий спектр надбань,
Фундамент успіху, професії основа.

Мій СумДУ – візитна картка Сум,
Виш – інноватор, практик, аналітик.
Наш СумДУ – акорд сердечних струн
Студентів з різних континентів світу.

Мій СумДУ цьогоріч ювіляр!
Хай буде вік твій довгим і щасливим!
Зорій, зростаєш, звеличуєшся, сяєш
Яскравим сонцем на навчальній ниві!
Альона ШЕВЧЕНКО

НЕЗРІВНЯННИЙ СумДУ

Наш другий дім і наш авторитет –
Сумський державний університет!
Тут кожен знайде власний сенс і шлях,
Тут віра в себе, гордість у очах.
Ми раді зватися студентами тому,
Що всі навчаємось у ріднім СумДУ!
Хтось стане лікарем, хтось перекладачем,
Хтось в журналістику зі словом як з мечем.
Економіст, Юрист і Програміст
Тут розвиватимуть знання, уміння, хист.
Наш ректор – капітан на кораблі...
І хочеться сказати взагалі,
Що тут працює мудрий колектив
Закоханих в знання викладачів.
Є КВН, є «Інтеграл» і спорт,
Підтримка друзів, затишок, комфорт...
Усі реалізуються тому,
Що вчать в незрівнянній СумДУ!

*Дар'я МАЙБОРОДА,
випускниця магістратури 2018 р.*

ПОВ'ЯЗАНІ ДУХОМ ОДНИМ

Я вкотре легкою ходою прямую на пари.
Поближче до стін, що поглинули сотні ідей.
В університеті в повітрі розсіпані чари,
Які зі студентів формують дорослих людей.

Енергія юності змінює ритм щоперерви,
Так жваво і стрімко наповнює барвами мить.
У битві з собою за мрію натягнуті нерви,
І спрага себе оновити шалено п'янить.

Знання і поради, здобуті з прослуханих лекцій –
Основа для сходів, що вірно ведуть до мети.
Коли не один, а із друзями – легше на серці,
Бо кожному тут допоможуть своє віднайти.

Подяка, підтримка, здобутки чи слово крилате –
Повага прихована в безлічі спрощених рим.
У вересні нас, незнайомих, звела альма-матер.
Відтоді ми з нею пов'язані духом одним.

*Ірина СІШКО,
ТС-41*

ПІДСТУПНІ ТЕХНОЛОГІЇ

ДВОЛИКІСТЬ ОНЛАЙН-ПЕРЕКЛАДАЧА

Кажуть, професія перекладача скоро зникне через безперспективність. Її витіснять безкоштовні онлайн-сервіси: доступні, багатофункціональні, оперативні. Та чи справді це так і чи варто сліпо довіряти їм? Онлайн перекладач – друг чи лицемірний дезінформатор?

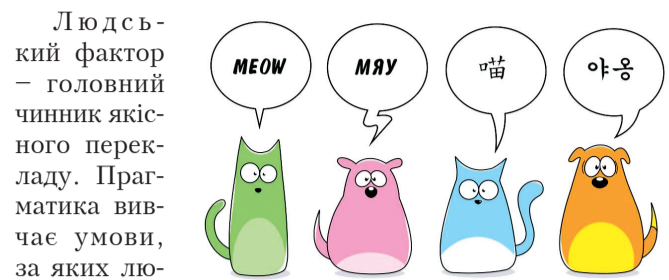
Найбільшу популярність серед студентів має Google-перекладач, що розпізнає 103 мови та допомагає швидко зрозуміти загальний сенс написаного. З допомогою сервісу можна зорієнтуватися у більшості куточків світу, поспілкуватися з іноземцями, почитати закордонну літературу, навіть виконати навчальне завдання, хоча високу оцінку за нього не отримаєш, якщо не адаптуєш текст. Останній пункт досить проблемний. Адаптація – складний перекладацький термін, під яким розуміють пристосування мови до носіїв певної культури, адже громадяни кожної країни мають унікальний менталітет і лінгвістичні тонкощі.

Найскладніше адаптувати фразеологію, що відображає специфіку живої розмовної мови. Наприклад, англійці кажуть: «help yourself, please». Переклад – «пригощайтеся», хоча дослівно фраза звучить так: «допоможіть собі, будь ласка». У Великобританії вживають вислів «mutual admiration society», коли хочуть сказати про когось, хто хвалить іншого тільки тому, що той хвалить його. У нас є чудовий відповідник – фразеологізм «зозуля хватить півня», проте Google-перекладачеві він не знайомий. Його версія – «взаємне захоплення суспільства».

Візьмемо цитату з відомого роману «Звіяні вітром» Маргарет Мітчелл. Наслідки війни – бідність і голод – передані метафорою, щоб читач зміг побачити та відчути той стан: «The rutted red roads were frozen to flintiness and hunger rode the winds through Georgia». Автоматизований Google-перекладач не розпізнає засоби художньої виразності, тому отримуємо нісенітницю: «Рухливі червоні дороги були заморожені, і вони голодували через Грузію». А ось як адаптує це речення талановитий перекладач Роман Доценко: «Вибойста червоні шляхив затужавіла на кремь, і над Джорджію розпротер свої крила голод» (том 2, частина 31). В українському тексті він застосовує смисловий розвиток («розпротер свої крила голод»), передає притану оригіналу поетичність за допомогою асоціативного зв'язку. Як бачимо, професійні перекладачі вносять поправки в текст, щоб повністю зберегти сенс, але зробити його рідним для носіїв іншої мови. Це і є так звана прагматична адаптація, що базується на позамовних знаннях, якими володіє людина як представник конкретної культури.

Людський фактор – головний чинник якісного перекладу. Прагматика вивчає умови, за яких людина використовує мовні знаки. Без доречного застосування слів неможливо досягнути головної мети комунікації – впливу на партнера. Наразі можливості програмних засобів перекладу зростають, але навряд чи колись людина навчить машини сприймати надтонкі відтінки почуттів, адже це вимагає колосальних зусиль та практики. В ідеалі «екстралінгвальний багаж» перекладача повинен бути ідентичним тим знанням, які мають носії вихідної мови. Штучний інтелект не може цього досягти.

Перекладач повинен роз'яснити читачеві незрозумілі або незнайомі явища, поняття, стереотипи, тими словами, які стандартно використовують носії мови перекладу для досягнення аналогічної прагматичної мети. Чи може це зробити онлайн-перекладач? Питання риторичне, чи не так? Час відриватися від гаджетів і вчити незнайомі лексеми, бо ж, як казав Антон Чехов: «скільки мов ти знаєш, стільки разів ти людина».

Аліна МОЛОДИКА,
ПР-61

МИТЕЦЬКІ ПЕРЕХРЕСТЯ

Королева акварелі

Жодна з графічних технік не є такою вибагливою як акварель, що потребує від митця не лише професійних навичок, а й особливого естетичного чуття. Опанувати всі її капризи та примхи вдається виключно найтерплячішим майстрам пензля. Серед них – сум'янка, член Національної Спільноти художників України Олександра Іванівна Трегубова.

Народилася мисткиня на башкирській землі, де у свій час заготовляв сіно для армії наш земляк – художник і поет, футурист Давид Бурлюк. Початкову освіту здобула під керівництвом сумського педагога та художника Миколи Бончевського у студії образотворчого мистецтва. Професійні навички освоїла в Хар-

ківському художньо-промисловому інституті. Їй пощастило з учителями, бо серед них – видатні українські художники О. Хмельницький та В. Ненадо.

Робота в художньо-промисловому комбінаті не передбачала виконання замовлень аквареллю, тому її Олександра Іванівна опанувала «для себе». Професійне знайомство з технікою відбулося у Клубі акварелі, який діяв упродовж багатьох років у нашому місті. Участь у виставках, обговорення творчих робіт колег і друзів призвело до розвитку майстерності та опанування живописних тонкощів. З'явилось навіть коло шанувальників мистецтва художниці. Серед них – Алла Крекшина, невтомний популяризатор творчості сумської акварелістки у літературній вітальні наукової бібліотеки СумДУ. Роботи у цій техніці почали привертати увагу фахівців, музейних працівників, галерей. Зокрема галереєю мистецтв «Академічна», яка організувала у 2006 р. персональну виставку Олександри Трегубової. Якщо тоді експонувалися чорнобілі полотна, виконані в авторській техніці, сек-

Трегубова О. Тюльпани 2017

«РЕЗОНАНС»
газета Сумського державного університету
«REZONANCE»
Sumy State University Press

Реєстраційне свідоцтво СМ №020
Перший номер газети вийшов у світ 29.10.1991.

Обсяг – 2 друковані аркуші,
приведені до 8 полос формату А-3.
Віддруковано: ПБКФ «МакДен»,
м. Суми, вул. Тополянська, 16.
Адреса редакції:
м. Суми, вул. Римського-Корсакова, 2,
корпус «Г», кімнати: 1107, 1110.
Телефони: 68-78-50; 33-02-25.

Сергій ПОБОЖІЙ,
доцент кафедри психології,
політології та соціокультурних
технологій

Шеф-редактор Олена Ткаченко
Редактор Василь Чубур
Коректор Олена Федяй
Відділ інформаційно-редакційної діяльності
Більше новин на сайті sumdu.edu.ua
Електронний архів газети
<http://sumdu.edu.ua/rezonans>

Автори фото:
Людмила Дудченко,
Світлана Пилипенко
Автори світлин з виставки:
Антон Щебетенко,
Вікторія Біловоленко,
Юрій Зимака,
Анастасія Корницька

рети якої не розкриті до сьогодні, то цього року виставка знайомила університетівців із акварельними роботами. Їх усього 19, але кожна свідчить, що Олександра досягла вершин живопису. «Досі не розумію, як вдалося її намалювати», – здивовано говорить авторка про картину «Королева квітів».

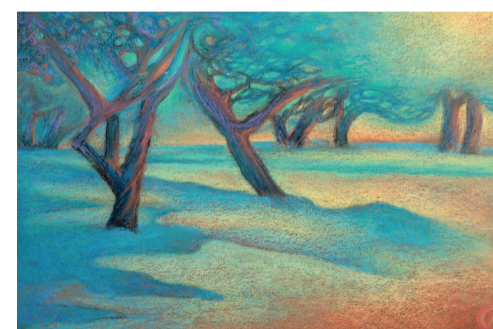

На вернісажі: студентка ННІ БТ «УАБС» Юлія Салай і Олександра Трегубова

Та не забуваймо, що появі шедевра передували сотні троянд, написаних у акварельній техніці! Саме ця робота підказала куратору виставки – студентці 2-го курсу спеціальності «Менеджмент соціокультурної діяльності» Юлії Салай – назву «Королева акварелі». Організація заходу стала об'єктом наукового дослідження Юлії, у ході якого вона опанувала практичні навички арт-менеджера.

На вернісажі глядачі також побачили картину «Над кручею», яку Олександра написала під час проведення VI Міжнародного мистецького пленеру, а потім подарувала образотворчій колекції СумДУ. Разом із іншою роботою художниці – «Нечесана бариня» (2002) – вони гідно представляють творчість Олександри Іванівни та є справжньою окрасою нашої університетської колекції.

ВІД РЕДАКЦІЇ. У літературній вітальні відкрита виставка творів ав-

тора матеріалу, яка діятиме до 27 червня. Пропонуємо одну з картин, представлених на виставці. Радимо відвідати!

Світлина з фотовиставки